

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Tertivm. In quo Auctor sequitur agere de pœnarum
Ecclesiasticarum materia, alias adducens rationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

& parum infra eadem quaestione dicit, Pater igitur omnes Christianos homines hanc Petri potestatem excellentem oportere admirari, suspicere, venerari, timere, colere, & obseruare, si in Christi grege esse cupiunt, & Ecclesiae membra esse volunt; si formidolosum anathematis nomen horrescunt, ut sanae mentis homines horrescere solent (ut par est) e contra verò qui summam huius potestatis spernunt disciplinam, spernuntur; obedientiam abijciunt, neque in grege Christi, neque membra Ecclesiae, neque plane Christianos nos appellare debere manifestum est: anathemata enim sunt, nullaque ratione ad Ecclesiam pertinent in Petro fundatam, & in successoribus, de mente D. Hilarij viri sanctissimi super D. Marthæum dicentis, o Beatæ Cœli ianitor, cuius arbitrio clauis æterni aditus traduntur, cuius terrestre iudicium præiudicata auctoritas sit in Cœlo, ut quæ in terris, aut ligata sunt, aut soluta &c. idem Hieronymus Scripãtus docet idem in expositione eiusdẽ epistolæ ad Galatas c. i. verb. aut angelus &c. anathema sit &c. appellat excommunicatum, pernitiolam bestiam, ac pestem execrandam &c. excommunicationis miserabilem sententiam non timentem &c.

CAPVT TERTIVM

In quo Auctor sequitur agere de pœnarum Ecclesiasticarum materia, alias adducens rationes.

Gregorius noster Nunnius, de mente D. Gregorij adducetis exemplum de Henrico Rege Theutonico III. & Imperatore huius nomi-

nominis III. quo exemplo ostendit, quanto efficacior sit ecclesiastica auctoritas in coercendis sceleribus, quàm omnium Principum terrenorum potestas. Nam Rex ille in omnium vitiorum genus prolapsus, utranque iustitiam ledens, cum monita Sûmi Pontificis (apud quem Imperij Principes conquesti fuerant) contempsisset, ecclesiastico gladio, nempe excommunicatione percussus, Imperatoria, et Regia dignitate priuatus, didicit ecclesiasticas censuras armato tyranno milite formidabiliores esse: & parum infra idem Gregorius eodem capite dicit Adrianum Summum Pontificem excommunicasse desiderium Longobardorum Regem, aduersus Romanam magno cum exercito venientem, &c. & Ioannem Angliæ Regem similiter excommunicasse, &c. Patet itaque quam timenda, atque formidanda sit censura Ecclesiastica, quomodo, & qualiter Ecclesia eadem semper vsa sit contra inobedientes, atque rebelles &c.

Præterea hoc idem probatur auctoritate sacri Apostolorum Concilij Canon. 11. vbi sic dicitur, Si quis cum excommunicato, saltem in Domo locutus fuerit, iste communionem priuetur, & Canon. 13. inter alia &c. excommunicato verò proteletur ipsa correptio, tanquam qui mentitus sit, & Ecclesiam Dei seduxerit &c. Clarè itaque apparet auctoritas, antiquitasque, necnon & vsus excommunicationis, quam quoddam modo B. Aug. noster Anconitanus diffiniens dicit, excommunicationem esse separa-

Bb tionem

*Exempla
maximè
tanda.*

*Ex summa
Conc. Can.
9.*

*B. Aug.
Anc li. de
pot. Eccl.
q. 27. ar. 1*

*Aug. Der.
in confess.
dilucid pag
84.
Excommu-
nicatio du-
plex.*

*B. Aug.
Anc li de
pot. eccl q
27 art. 2.
incorp.
Aug vi
nus Neap
lib 5 stu-
dij sui uc-
rae sapien-
tia c. 21.*

*Thom. Ar
g. 4. sent.
dist 19 q.
1. art 4. ad
4 arg.
arb. 2.*

tionem à fidelium communione &c. & Antonius Myricius Derthonensis noster in suo confessorum dilucidario pag. 84. distinguens de excommunicatione, dicit duplicem esse, quandam à iure, quæ obligat in perpetuum, & est registrata in corpore iuris Canonici, in sacris Concilijs, & in Bulla Cena Domini &c. & quandam dicit esse ab homine iudice spirituali &c. ex quo etiam clarè patet, qualiter eadem excommunicatio semper fuit poena antiqua, & separatiua à fidelium communione &c.

Præterea B. Aug. noster Anconitanus, & Augustinus noster Neapolitanus optimè docent, quomodo excommunicatio maior non fertur pro quo libet mortali peccato, sed solùmmodo pro incorrigibilitate, vel pro contumacia, dum contumax recusat venire ad iurisdictionem peremptoria citatione recepta, vel dum iurisdictionem superioris cõtemnit, citationem superioris sibi factam occultando, vel ne ad ipsum perueniat impediendo &c. ita etiam sentit, & docet Thommas noster Argentinensis, excommunicationem esse medicinam, vt excommunicatus emendetur, & à sua pertinaci rebellionem resipiscat: & parum infra eodem articulo, iustè potest qui excommunicari pro sua contumacia, præcedentibus admonitionibus &c. idem eadem quæst. oppositam sententiam, & positionem confutans, dicit, omnis opinio repugnans sacre scripturæ est Hæretica: at quia expressè inuenimus in sacra scriptura Diuum Apostolum tulisse excommunicationis sententiam

sententiam

sententiam contra rebelles peccatores, & contra prædicantes falsam doctrinam &c. & contra apostatas à fide &c. & contra falsam doctrinam seminantes; Si ecclesiam non audierit, sit tibi &c. En itaque quomodo opposita positio expressè repugnat sacre scripturæ: ergo talis opposita positio est hæretica, dicit ipse Thomas Argen. &c. & quia, vt idem dicit eodem lib. 4. potestas spiritualis est maioris dignitatis, quàm temporalis &c. ergo maior potestas potest minorem corrumpere, vtendo etiam sententia excommunicationis; cum etiam dicat D. Thom. de mente D. Apost. Arma militiæ nostræ contra pertinaces est excommunicationis sententia; cui satis apertè ad hæret id quod dicit B. Aug. noster Ancon. dicens, Excommunicatio propriè est mucro Papæ, & Episcoporum: vnde D. P. Aug. in Psal. dicit, Quid est quod tu dicis? indica quod vis, tantum indica; prorsus si in aliquo repugnauerimus, anathema sumus &c. & parum infra eodem Psal. dicit, Ille autem, contra quem prolata fuerit sententia, & si iam effringi non potest, quia tenetur iure, fortè nõ Ecclesiæ, sed Principum secularium, qui tantum Ecclesiæ detulerunt, vt quidquid in ea iudicatum fuerit, dissolui nõ possit &c. Clarè igitur apparet quantum, & quomodo docimenda sunt excommunicationis arma, & sententiæ, quanti sint vigoris, ac etiam quod non est aliud humanum supra Ecclesiæ iudicium, ad quod accedere, siue recurrere liceat. Qua propter necessario standum est Ecclesiæ iudicio, quæ talem habet

Ad Gal. c. 5.

Ad Tim. I. c. 1.

Ad tit. c. 3.

Io. Epist. 2. Cath.

Matt. c. 18.

Thom. Arg. li. 4. ead. q. 1. art. 1.

D. Tho. 2. 2. q. 4. art. 2. ad 1. arg.

D. Apost. Cor. 1. 10.

B. Aug. Anc. de pot. eccl. q. 10. art. 5. in corp.

descriptio excommunicationis D. P. Aug. Psal. 25. conc. 2. maximus vigor excommunicationis iudicium que ecclesie sicut.

petrus de
Arag. lib.
de iust.
& iur. q.
62. art. 3.
Leonard.
Gall lib.
cont. mist.
iniquita-
tis.

Thom. Ar
2. 3. sent.
dist. 37. q.
1. art. 1.
phil. 10.
& hic. 6.
11.
D. Thom.
12. q. 97.
artic. 2. in
corp. 2.
pelbartus
4. sent.
verh. excō
munic. c. 2.
Inst. lib. de
iur. nat.
gen. et iu.
S. ex non
scripto.

consuetudinem, & vsum antiquum excommunicā-
di contumaces, & rebelles. Vnde Petrus noster de
Aragona dicit, Duo sunt necessaria, vt consuetudo
pro lege possit interpretari, primo vt sit adeo aperta,
& recepta, vt neminē possit latere, Secundo vt Prin-
ceps formaliter approbet eum modū, seruādo, &c.
& Leonardus noster Aurelianensis Gallus, contra
oppositionē decimam verb. In Republica bene cō-
stituta pag. 57. lect. 33. dicit, Diuturna consuetudo
pro iure, & lege in his, quæ non ex scripto descendūt,
obseruari solet & lect. 35. Sed & ea, quæ longa cō-
suetudine comprobata sūt, hac per annos plurimos
obseruata, velut tacita Ciuium conuentio, non
minus quā ea, quæ scripta sunt, iura seruantur, &c.
sed modo iam dicto semper vta est Ecclesia contra
contumaces &c. ideo satis doctē dicit Thomas
noster Argentinensis de mente Philosophi, legibus
omnia ordinata esse, non enim erunt tristia consue-
facta, idcirco ad rem optimē dicit D. Thom. Ad
obseruandam legem plurimum valet consuetudo;
Similiter Pelbartus dicit, Consuetudo dat iurisdic-
tionē, & Inst. lib. tit. de iur. nat. ergo optimē facit S.
M. E. C. Romana sic procedendo contra contuma-
ces &c. cum plenum ius habeat. Vnde D. Thom.
cont. Gent. dicit, Manifestum est, quod summa pote-
tas regimini fidelis populi ad episcopalem pertinet
dignitatem, & quāuis populi distinguantur per di-
uersas dieceses, tamen sicut vna est Ecclesia ita vnū
oportet esse populum Christianum, cuius vnū sit
caput,

caput, ne per diuersitatem capitum per diuersas sententias diuidatur; cum Regimen Ecclesiæ sit optimè ordinatum &c. cum etiam Ecclesia militans deriuetur à triumphanti, in qua vnus præfidet summa habens facultatem in toto vniuerso; sic in militanti (suple Ecclesia) vnus Summus Pastor &c. ad què, vt dicit idem D. Thom. in principio eiusdem capituli, & 2. 2. maiores, & difficiliore quæstiones Ecclesiæ determinandæ referuntur: & eodem capite quo supra idem D. Thom. dicit, ratione finis, qui est pax quæ melius seruetur per vnū caput, quā per plura capita; Hinc meritò Leonardus noster, qui supra, Gallus eodem libro contra misterium iniquitatis verb. Episcopo Romano pag. 58. Romanam Ecclesiam appellat caput omnium Ecclesiarum de mente D. Eugenij Episcopi Cartaginensis &c. & sic liberè dicere possumus hoc principale caput Ecclesiæ rectè vti posse censuris Ecclesiasticis, alijsque penis ad pacem conseruandam in Populo Christiano, contumaciamque repellendam: quia, vt refert idem D. Thom. D. Apost. inquit. Ad ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata, &c. quæ (Diabolo suggerente) sæpè accidunt. Vnde non tollerentur, vel saltem impedirentur Pontificia auctoritate, cuius est comprimere nimiam populorum audaciam, seu contumaciam, atque rebellionem per oportuna remedia Ecclesiastica. Vnde etiam B. Egidius noster Rom. Aliquis potest errare circa diuina, dum tamen expressè non contradicat articulis fidei, & ijs, quæ deteg-

D. Thom.
4. cont.
Cet. c. 26.

q. 1. ar. 10

leonardus
Gallus.

D. Eugen.
Epis. Car-
tag.

D. Thom.
2. 2. qu. 1.
art. 10. in
corp.
Apost. 1.
ad Co. c. 1.
B. Egid.
Rom. 1.
sent. dist.
33. art. 6.
in corp. es
ad secun-
dum.

determinata sunt ab Ecclesia; & dato quod ex dictis eius possit elici aliqua conclusio, quæ esset cōtra articulos fidei, vel contra ea quæ tenet Ecclesia, ita tamen quod ipse ignoraret talem deductionem, sed si ei nota fieret talis, & ostenderetur sibi quod dicta eius contradicunt his, quæ tenet Ecclesia, si ipse ex tunc suam positionem non dimitteret, scilicet errando peccaret: si errorem suum cum pertinacia assereret, esset hæreticus. Modo sic S. M. E. iam determinavit prædicta superius, & dicenda inferius, non licere aliquo pacto, sub quouis colore personis sæcularibus cuiuscunque dignitatis existentibus vsurpare, vel impedire bona Ecclesiastica, ac aliquam iurisdictionem exercere contra personas Ecclesiasticas. ergo tales, postquam sibi constat, si non dimittunt huiusmodi falsam positionem, & prauam operationem, Hæretici efficiantur pertinaciter perseuerando, & sic contra Hæreticos præcipuè militat excommunicationis mucro, vt patet per D. Thomam dicentem sic; Circa hæreticos duo sunt consideranda, vñtū quidem ex parte ipsorum, aliud verò ex parte Ecclesiæ: ex parte ipsorum est peccatum, per quod non solum meruerunt ab Ecclesia per excommunicationem separari, sed etiam per mortem à mundo excludi: multo enim grauius est corrumpere fidem, per quæ est animæ vita, quam falsare pecuniam, per quam temporali vitæ subuenitur. Vnde si falsarij pecuniæ vel alij malefactores statim per sæculares Principes iustè morti tradunt; multo magis hæretici statim ex quo
de

D. Tho. 2.
2 q. 10. ar
t. 3. in cor
po.

pulchra
compara-
tio per si-
militudi-
nem.

de Hæresi conuincuntur, possunt non solum excom-
municari, sed etiam iustè occidi, ex parte autem Ec-
clesiæ est misericordia ad errantium conuersionem:
& ideo non statim condemnat, sed post primam, &
secundam correptionem, vt Apostolus docet. Hære-
ticum hominem post primam, & secundam corre-
ptionem deuita: postmodum verò si adhuc pertinax
inueniatur, Ecclesia de eius cõuersione non speras,
aliorum saluti prouidet, eum ab Ecclesia separando
per excomunicationis sententiã, & vltèrius relinquit
eum iudicio seculari à mundo exterminandum
per mortem; dicit enim D. Hieronymus, Re-
secandæ sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis a cau-
la repellenda, ne tota domus, massa, corpus, & pecco-
ra ardeat, corrumpatur, putrescat, & intereat. Arius
in Alexandria scintilla fuit, sed quia non statim op-
pressus fuit, totum orbem eius flamma populata
est &c. Sed si hæc omnia de vno priuato heretico di-
cuntur, quid dicetur de vno populo, vel Re-
publica, vel Regno? certè multo magis puniendi e-
runt pertinaces, & Hæretici, ne maius malum agant
plures, quam vnus solus, vt egregiè docet D. Thom
vbi supra &c.

D. Apost
ad tit. c. 3.

D. Hier. c.
24.

CAPVT QVARTVM

*In quo Auctor sequitur agere de eadem materia
censurarum alias adducens rationes &c.*

Petrus Aquilanus, alias Scorellus Franciscanus
fundamentaliter dicit, Sicut in corpore natura-
li, sic suo modo in corpore mystico Ecclesia se
habet,